
Wstęp

Ekonomiczne Problemy Usług nr 93, 5-8

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wstęp

Dyskusje nad konkurencyjnością gospodarek, nad źródłami przewagi konkurencyjnej, toczą się od stuleci. Jedną z dróg zwiększenia konkurencyjności i rozwoju gospodarek to wspieranie przedsiębiorczości oraz – co się szczególnie podkreśla we współczesnych rozważaniach dotyczących przewag konkurencyjnych – wspieranie innowacyjności i kreatywności. Procesy innowacyjne, ich kreowanie i zrozumienie przebiegu, szukanie mechanizmów ich wzmacniania, to obszary poddawane intensywnym badaniom. Wzmacnianie tych procesów może się odbywać i odbywa się poprzez poprawę jakości instytucji otoczenia biznesu oraz stworzenie lepszego dostępu do tych instytucji dla przedsiębiorców. Istotnym elementem jest także podwyższanie jakości usług instytucji otoczenia biznesu oraz rozwój tych usług będący pochodną potrzeb przedsiębiorców i gospodarki. Obserwujemy dynamiczne przesuwanie struktur rozwiniętych gospodarek w kierunku struktur wykorzystujących sieciowe mechanizmy tworzenia wartości dla interesariusza. Coraz większe znaczenie mają struktury umiające sprawnie i efektywnie wykorzystywać zaawansowaną wiedzę o różnym charakterze. Komercjalizacja wiedzy o różnym charakterze pozwala nie tylko przedsiębiorstwom, ale i gospodarkom (w ujęciu regionalnym, a także narodowym) kształtować swoją konkurencyjność poprzez wykorzystanie innowacji jako szczególnego narzędzia tych działań. Znaczenie otoczenia instytucjonalnego zostało docenione także w polskiej polityce społeczno-gospodarczej. Jest to widoczne w przypadku wsparcia podmiotów zarządzających lub tworzących m.in.: inkubatory przedsiębiorczości, akademickie inkubatory przedsiębiorczości, parki technologiczne, parki naukowo-technologiczne, centra logistyczne, klastry, strefy biznesu, centra biznesu i szereg innych inicjatyw w tym obszarze.

Znaczenie otoczenia instytucjonalnego i jego rola w procesach innowacyjnych oraz współpracy nauki i przedsiębiorców od wielu lat jest w obszarze

zainteresowań i badań członków Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacyjności i Przedsiębiorczości w Polsce. Jednym z badaczy tej problematyki był śp. prof. dr hab. Krzysztof B. Matusiak, będąc zarówno pomysłodawcą, twórcą metodologii badań stanu ośrodków innowacji i przedsiębiorczości w Polsce, jak i wieloletnim redaktorem *Raportu o Ośrodkach Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce*, wydawanego cyklicznie co dwa lata, opartego na rozległych badaniach kondycji i rozwoju ośrodków. Raporty opracowywane pod jego redakcją są od kilkunastu lat podstawowym źródłem wiedzy o stanie infrastruktury wsparcia przedsiębiorczości i innowacyjności w Polsce. Zbudowana w oparciu o ten raport baza informacyjno-adresowa służy zarówno przedsiębiorcom, administracji publicznej, jak i samym ośrodkom. Raporty te są jednocześnie źródłem informacji dla badaczy niniejszej problematyki. Raporty te były rozwijane, tak jak i rozwijała się sieć wsparcia. Niniejszy zeszyt jest efektem zaangażowania prof. dr hab. Krzysztofa B. Matusiaka na rzecz środowiska zajmującego się od strony naukowej, jak i praktycznej procesami innowacyjnymi, przedsiębiorczymi oraz procesami rozwoju polskiej gospodarki. Wspólne inicjatywy w postaci szeregu konferencji, spotkań i projektów, w tym Letniej Szkoły Innowacji, wydarzenia ważnego dla wielu młodych naukowców, są dowodem potrzeby znajdowania czy też budowania platform współpracy różnych środowisk. Z pewnością idea współpracy na rzecz wspierania przedsiębiorczości, konkurencyjności i innowacyjności będzie się rozwijała, a kolejni badacze, animatorzy tych procesów oraz przedsiębiorcy będą mogli korzystać z przemyśleń, doświadczeń i wniosków tej inicjatywy, tej współpracy.

Na polskiej scenie innowacji coraz bardziej widocznym aktorem stają się instytucje otoczenia biznesu, których celem jest szeroko pojęte wsparcie przedsiębiorczości i innowacyjności. Liczba instytucji oraz zakres oferowanego przez nie wsparcia zwiększyły się w ostatnich latach, głównie za sprawą finansowej pomocy pochodzącej z Unii Europejskiej w okresie przedakcesyjnym, jak i pełnego członkostwa Polski w strukturach Unii. Jednak mimo funkcjonujących różnorodnych form infrastruktury wsparcia przedsiębiorczości i innowacyjności (inkubatory przedsiębiorczości, parki naukowo-technologiczne, ośrodki doradczo-szkoleniowe itp.) stan innowacyjności całej gospodarki oraz firm w Polsce jest niski w porównaniu z krajami Unii Europejskiej. Pojawia się zatem szereg ważnych pytań dotyczących funkcjonowania instytucji otoczenia biznesu: czy skutecznie wspierają innowacyjność

przedsiębiorstw?, czy jest popyt na ich usługi ze strony przedsiębiorców?, jak wykorzystać doświadczenia i rozwiązania przodujących krajów w obszarze wspierania przedsiębiorczości i innowacyjności?, czy można przeszczepiać europejskie modele funkcjonowania ośrodków wsparcia bez zrozumienia specyfiki polskiej gospodarki i poszczególnych regionów?, jaką rolę mogą odgrywać uczelnie wyższe i jednostki badawcze w nich zlokalizowane?

Problematyka procesów innowacyjnych i uczestniczących w nich aktorów coraz częściej rozpatrywana jest właśnie na poziomie mezoekonomicznym. Jak dowiodły badania przeprowadzone w krajach UE w ramach *Community Innovation Survey*, większość powiązań między samymi przedsiębiorstwami oraz innymi podmiotami (jednostkami B+R, instytucjami otoczenia biznesu) ma charakter zależności regionalnych. Dlatego regiony, ich otoczenie instytucjonalne oraz specyficzne warunki społeczno-gospodarcze stają się podstawowymi obszarami ekonomicznymi, na których skupiony jest wysiłek związany ze wspieraniem innowacyjności i tworzeniem regionalnych systemów innowacji.

Zapraszając do lektury, dziękuję wszystkim Autorom za udział w dyskusji i przygotowanie tekstów oraz Zarządowi SOOIPP za stworzenie platformy kontaktów i współpracy różnych środowisk, dziękujemy Panu Profesorowi Edwardowi Stawaszowi, kierownikowi Katedry Przedsiębiorczości i Polityki Przemysłowej z Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego, Pani Profesor Krystynie Poznańskiej, kierownikowi Katedry Zarządzania Innowacjami Szkoły Głównej Handlowej, Panu Profesorowi Jackowi Gulińskiemu z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, Panu Profesorowi Andrzejowi Jasińskiemu, kierownikowi Zakładu Innowacji Rynkowych i Logistyki, oraz wielu innym istotnym postaciom, zarówno ze środowiska naukowego, jak i z instytucji wspierających przedsiębiorczość i innowacyjność, za wspieranie współpracy międzyśrodowiskowej i międzyuczelnianej w obszarze badań nad procesami innowacyjnymi. Dzięki wysiłkowi różnych osób – i tych wymienionych, i niewymienionych – niniejsze zeszyty naukowe w ramach SOOIPP Annual mogą się ukazywać, będąc podsumowaniem wielu aktywności tego środowiska. Jestem przekonany, że idea współtworzona przez prof. dr. hab. Krzysztofa B. Matusiaka będzie nie tylko kontynuowana, ale i rozwijana z korzyścią dla wszystkich środowisk zainteresowanych i zaangażowanych, dla wszystkich interesariuszy procesów innowacyjnych w Polsce.

Pamięci prof. dr. hab. Krzysztofa B. Matusiaka

Na przygotowaniach do kolejnych edycji Letniej Szkoły Innowacji oraz na aktywność całego środowiska związanego z badaniami i ze wspieraniem innowacyjności w Polsce położyła się cieniem niespodziewana i nagła śmierć naszego drogiego kolegi i długoletniego prezesa SOOIPP, prof. dr. hab. Krzysztofa B. Matusiaka. Był on, od samego początku, jednym z organizatorów i najaktywniejszych uczestników kolejnych edycji Letniej Szkoły Innowacji.

Sylwetka prof. dr. hab. K.B. Matusiaka – s. 303.